

608 (35)

1-6*

DUO
 9/12-608(35) K34/12 A.J. Mahloana 1/6
 PP. 1-2 di 2. Naxa 2p. (4) MAR 30 1943 8/12
 Geography of Matlala's area
 Dithaba tšonalehi hona ha Matlala ke ha Moxoši, indexes
 Moxošana, Lehlwaše, Ngato, ke e netwa bare
 Mmangako a Mothemela, tsela di mo thametše,
 hohle, ha a na bohadi, ha ana haba. Ke thaba ya
 ha Railo, ya Phethle, ya ~~La Railo~~ ^{Sergle}, Sepatswé,
 Moveré, Seralané, Malobané, Tsohé, Tsohana,
 Thabana ya Diphiri, Kxôke, le Thabana ya lešepana.
 Mmoto wa Phepye, mmotô wa ha Ramakara,
 mmoto wa Ntlôlane le mmoto wa ha Ramokadikadi.
 Dinoka tša ha Matlala ke Noka ya Matlala,
 Nokananyane, Noka ya ntho, Se fahlane, Mošwašo
 Mosehleng, le Motlatlê le Dibeng. Nokana ya rûwe
 ke Tswayaneng. Lerûpe le lehlo ke Matlhetxane
 Maina a maina šia. Ke Mašuhu, Talê-talê,
 Phofu, Kxamo-ntswere, le Polawé. Didiba maina a tšona
 ke a: Bohlapa-thšweni, Bolepe-bolepeletša molomo,
 Bomené, Kxopa-kampa, Bomené, Monetséwa, le
 Molôpi. ~~Sekhwa~~ ~~hoba~~ Sekxweng sa
 mmamatwa, hesaong le Sekhung le
 Makateng. Nakana tše di bušwang mo
 naheng a ya ha Matlala ke tše: ke
 Madietane, Phetôle, Ha-Selôlo, Ha-Mahwai,
 Maineleng, Ha-Kxwadi, Ha-Manamela,
 Ha-Ramakara, Ha-Seema, Matxabeng,

608 2. Naxa "

2

K34/12

Ha-Mathetxa, Ha-Modiyela, Ha-Ngwepo,
 Lekhureng, Ha-Kxomo, le Ha-Ramela.
 Madietane ~~xo~~ ho dula ^{lehotwana} ~~le~~ batho ba ba
 leho ka fase ha pušo ya ha hahle, le
 Phetole byalo. Lehotwana le sehetšwe
 nahana ya lona ke kxoši. Lehotwaneng
 le lengwe le lengwe hona le thšimo ya
 kxoši. Kwa Phetole hona le leswika
 le lengwe la ho ema ka dinao, le eme
 ka ~~th~~ dithenthetšane, bare Maponō ba ba
 hile ba le bōra ka dikxole bare ba a le
 viša la ba palela. Leswika leuwe le okame-
~~th~~ Phetole, ba le bitša kxake. Hona le morula
 o mongwe ba a bitša Morula wa Maponō, ke
 mo Maponō a kile ^{ho} a thutša, he ^{le kile} ba be
 fetela kwa Rhodesia. Leswika ^{ko} la kxo koloha
 la ya fase, byale felo mouwe ba o
 bitša hore ke Ha-ramakolohela. Thabaneng
 E ngwe mo ^{ho} leweng la lefsika ^{ho} ngwaditwe
 ka maletere ^{ha} a phumolele. He ba neta
 Madietane, bare Madietane a Bōrwa, Bōrwa ba
 Ntwane ya kxale, Boula-ua matlakala.
 Mohathlewe!!! Ha-Selob, Ha-Mahwai, Ha-Kiwadi,
 Ha-Manamela, Ha-Mathetxa, Ha-Mojela
 Ha-Ngwepo, Ha-Sešma, ke hore di bitšut ka
 maila a mahōrwana.

Ha-Mathêkxa ho na le Badimo mo thabeng
 ba ba bitša Badimo ba ha-Mathêkxa. Le hona
 bare hona le thlathladi mabôya mo thabeng; ke
 bona Badimo ba ha-Mathêkxa. Ho ngwadilwe
 di tshwanthšo tša Masarwa mo maswikeng,
 te hore bare kxale Masarwa a be a dula
 hona. Batho ba ha-Mathêkxa ba kile bare
 ba hile ha-Matlala, ka hore ke seripa se
 sengwe sa batho ba ha-Matlala, bare ba ba
 butšiša bare le kae; bare ve hona, fela
 ve tshwenywa ke dintšhi; ba ha-Matlala ba
~~ya ha-Matlala~~ ba romela bahlabani ha-
 Mathêkxa ba yo thopa dikxomo tša Mathêkxa
 ba mo fokoletša dintšhi; Bare: Mma, ha a
 tse hore dintšhi ke lehung. Ha-Modyela ^{ho}
 na le ~~dintšhi~~ ^{dithyoho} tša Matebele mo thabeng, bare
 e be le mašxôkxô a ho thopa dikxomo,
 ba bonwa, mme Mokxoši wa bataolwa,
 masokana a ha a swere marumo, bare
 ba boela ^{xae} Matebele ba thšaba, kxôtlôpô ya
 ya ija motho, ditšô tša Matebele ya
 šata yele metalahlaleng. Ba ha Modyela
 ba bôya ba hōba mohōbō. Ha-Modyela
 le hona hona le swanthšo tša Masarwa.

Ba-ha-Matlala ba tsebiwa ka ditebalébi mo dithlaheng, ke lona lethiswaô la bona le ho phula tsebe ka hodimo ha tobana. Tobana ke motsebe e felako hona. Basadi ba dira thlakô ya Phala mo diropêng, ho bonthša hore ba tšwa makotong a basadi. Ba dira le thšumô mo nkong. Thšumô ke mothaladi wanko. Bana le masohana ba na diala tša hofšwa mo hlohong. Basadi ba dira makwala mo dintlong, mebotwanêng, le mo fase he ba kxôpha ka baloko mo fase. Nokeng ya Moxalakwaena ho elela Noka ya Seepa - Bana le Matlalane. Nokeng ya ha-Matlala ho elela nokananyane, Noka e nthso, Mâšwašwe, Leape-lebê, Maseth-leng le Sefatlana. Noka-ya-Matlala'ena le maina a mantši, ke α: Sekxothing, Hlapiane, Lekhureng, le Matlalane. Noka ya Mohatlê le Tswayanêng di elela Dibeng. Dibeng a mma-metse a mantši. Manye wa Madietane ke Moabelo, o ahile kxauswi a thaba ya Mmadietane.anye wa Ha-Selôlo, ke Selôlo o ahile Datoheng ya thaba ya Lethlwaši.

608, Naxa

V

K34/12

5

Ha-Mahwai ho a hile Mahivai, o ahile mo
 mmotong wa ha Lamola. Phetole ho ahile
 Seopa, ke yena Monye a hona, o ahile
 Kxauswi le thaba ya Phetole. Monye a
 maineleng ke kwakwa o ntše Kxauksi le thaba
 ya Tshe le Tsahana. Monye a ha-kwadi
 ke yena kwadi o ntše Kxauksi a thabaya
 Tshe. Monye wa ha Manamela ke Manamela
 o ntše Kxauswi le thabana ya Pudutše.
 Monye a Ha-Ramakara ke morwa wa
 Konkoti Mapiti Matlala, o ntše moše a
 noka ya Matlala Kxauswi le Taukotama.
 Ha-Seema ho ntše lehotwana Seema
 Kxauswi le Thabana tša ha Seema.
 Lekhureng ho ntše Motšere Kxobe, ba ho
 bitša lekhureng la Bo-Motšere. ke yena
 monye wa hona. Makxabeng ke ba ho
 neta bareina Makxaba sabosweng a
 loba kae? Monye hoba Benye ba
 Makxabeng ke Sankobela, Ngwepe le
 Mokabana. Ba dula patoheng ya thaba ya
 Makxabeng. Sankobela, Ngwepe, Rawesi,
 Mokabana ke mahotwana a a dikane
 -ditšeng thaba ya Makxabeng

608

2. Naxa VI

K34/12

6*

Dibeng

Nokana ye nngwe ye e elelaho ke mmamôlele
 Mehobe ye meholo ke Molob le Mmaborata.
 Molob o phša ke pula e duma ya thseola.
 Maina dithaba tše di leho tikolohong ke
 Thabana ya Tibane, Sebelé, Serojanê,
 Mmulane, Lokwê le Mabutle le
 Thabana ya ha Phaka. (ke Mrs. M. Moabelo)
 Difata tša dithaba ke "Tapa la Botsena,
 Phata ya dipholo, Phata ya Šiha,
 Phata ya ha-Rantsimane le Phata
 ya Mohošî le Phata ya Moloto.
 Mo Tlapeng la Botsena ho na le Mohlala
 mo le Tlapeng kwa lekoto la motho
 xha le tlohe bare ke totola Suwane.
 Leina la leswika mo thabeng ya Ngato
 bare ke "Wa-mpona" leswika leuwe he
 motho ^{alehona} o bona tša kwa le kwa. Mo thabeng
 ya ha Railo ho na le leswika la ho lela
 byalo ka thšipi.

Mongwadi: A.J. Mabloana,

P.O. Sandfontein,

Matlala Cent. School,

Via Pietersburg.

end s 608